

บทที่ 2

วรรณคดี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในบทนี้ประกอบด้วย ความเป็นมาของโรงเรียนสาธิต บทบาทของโรงเรียนสาธิต ความเป็นมาของกิจกรรมนักเรียน ความหมาย วัตถุประสงค์ ความจำเป็น ขั้นตอนการดำเนินงาน ความหมายของการบริหารกิจกรรมนักเรียน สายการบริหาร ผู้รับผิดชอบ การประเมินผล และปัญหาในการจัดกิจกรรมนักเรียน

ความเป็นมาของโรงเรียนสาธิต

ทินกร บัวพล (2535) กล่าวว่า ระบบการศึกษาไทยในอดีตมีส่วนเกี่ยวข้องกับระบบการศึกษาในต่างประเทศ การฝึกหัดครูไทยที่เป็นระบบก็เช่นเดียวกัน เนื่องจากวิทยาการความรู้เกี่ยวกับการเรียนการสอนของไทยในขณะนั้น ไม่สามารถพึ่งพาตนเองตามระบบการศึกษาใหม่ของประเทศทางตะวันตกได้ ทำให้ต้องส่งคนไปศึกษาหาความรู้จากต่างประเทศรวมทั้งขอความร่วมมือในการก่อตั้งสถาบันทางการศึกษา เช่น โรงเรียนฝึกหัดครูที่เกิดขึ้นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2475 ก็มี นาย ยี.เอช. กรินรอด ชาวอังกฤษ มาเป็นอาจารย์ใหญ่ให้นักเรียนครูรุ่นแรก ได้รับทุนการศึกษาจากกระทรวงธรรมการไปเรียนต่อที่ประเทศอังกฤษ หรือแม้แต่การตั้งคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ก็ได้รับความช่วยเหลือจากมหาวิทยาลัยอินเดียมา ประเทศสหรัฐอเมริกา เช่นเดียวกันกับการมีโรงเรียนสาธิตเพื่อใช้เป็นห้องปฏิบัติการทางการเรียนการสอนได้รับแนวคิดมาจากต่างประเทศ สำหรับแนวความคิดที่ว่า ควรมีโรงเรียนสำหรับเป็นที่ฝึกหัดสอนของนักเรียนฝึกหัดครูเกิดขึ้นมาเมื่อ 300 ปีเศษมาแล้ว ดีกอฟเอเนสต์แห่งโรกชา ได้แสดงความคิดเห็นว่า นักเรียนฝึกหัดครูควรมีโอกาสฝึกปฏิบัติการสอนจริงในเรื่องที่ตนจะต้องทำการสอนในภาคหน้า ในอีก 100 กว่าปีต่อมาจึงได้มีโรงเรียนสาธิตตรงแรกสำหรับการฝึกหัดครูมีขึ้นที่กรุงเบอร์ลินเมื่อราวปี ค.ศ. 1788

เดิมศิริ บุญสิงห์ (ช่างสีงาน หินกร บัวบุต 2535) ได้กล่าวไว้ เรื่องการก่อตั้งโรงเรียนสาธิตปฐมวัน ว่าสำหรับโรงเรียนนี้มาช้านานเป็นสถานที่ฝึกสอนของนักเรียนฝึกหัดครูในประเทศไทย เกิดขึ้นมาควบคู่กับการศึกษาที่ประเทศไทย แต่มาแต่ใช้คำว่า "สาธิต" และบทบาทหน้าที่ก็มี เพียงเป็นที่ฝึกหัดสอนเท่านั้น โรงเรียนที่นำชื่อว่า "โรงเรียนสาธิต" นานมาเป็นแห่งแรกของไทย เมื่อปี พ.ศ. 2496 คือ โรงเรียนสาธิตปฐมวันและมาได้ทำหน้าที่พิเศษเฉพาะการเป็นที่ฝึกหัดสอนเท่านั้น ยังขยายบทบาทและหน้าที่ออกไปอีกหลายประการที่ชัดเจนคือ เป็นสถานที่สำหรับทดลองแนวคิดใหม่ ๆ ทางการศึกษา

ปัจจุบันโรงเรียนมัธยมสาธิตในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย มีอยู่ 10 โรงเรียน เป็นโรงเรียนที่อยู่ในส่วนกลาง 5 แห่งดังนี้

1. โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
3. โรงเรียนมัธยมสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง
4. โรงเรียนมัธยมสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน
5. โรงเรียนมัธยมสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

และอยู่ในส่วนภูมิภาค 5 แห่ง ดังนี้

1. โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น
2. โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
3. โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตห้วยแก้ว
4. โรงเรียนสาธิต "พิบูลบำเพ็ญ" มหาวิทยาลัยบูรพา
5. โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

บทบาทของโรงเรียนสาธิต

นอกจากโรงเรียนสาธิตจะมีหน้าที่เช่นโรงเรียนสามัญทั่วไปในการจัดการเรียนการสอนแล้ว โรงเรียนสาธิตยังมีหน้าที่ในการศึกษาวิจัย ดังนี้

สารราช บิวสรี (2510) ได้กล่าวถึง จุดมุ่งหมายของโรงเรียนสาธิตฯ ในชื่อเขียนเรื่อง "โรงเรียนสาธิตคืออะไร" ว่า โรงเรียนสาธิตที่วิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัยจัดตั้งขึ้นนั้น เพื่อจุดมุ่งหมาย 3 ประการ คือ

1. สำหรับเป็นที่ฝึกสอน ฝึกงาน ส่งเสริมและศึกษาของนิสิตวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัย ผู้ซึ่งกำลังศึกษาเล่าเรียนในวิชาการศึกษา
2. สำหรับเป็นที่วิจัยในเรื่องทฤษฎีการสอน การปกครอง การวัดผลการแนะแนว การทำหลักสูตร ฯลฯ เพื่อทำให้วิชาการศึกษาหรือที่เรียกว่าวิชาครูได้ก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป และได้เป็นประโยชน์แก่นักเรียนสาธิตไปด้วยในตัว
3. สำหรับเป็นที่แสดงให้เห็น แก่บุคคลทั่วไปหรือที่เรียกสั้น ๆ ว่า "สาธิต" ในเรื่องสำคัญต่าง ๆ ของการศึกษา เช่น วิธีการสอนต่าง ๆ วิธีแนะนำการทำโรงเรียนมัธยมแบบผสม การทำโรงเรียนประถมที่ถูกต้อง การปกครองโรงเรียนแบบประชาธิปไตย ฯลฯ

ไพฑูริย์ สีนลารัตน์ (อ้างถึงใน ทินกร บัวหูล 2535) ได้กล่าวถึงจุดหมายของโรงเรียนสาธิตตามความคาดหวัง ในชื่อเขียนเรื่อง "โรงเรียนสาธิต จุดมุ่งหมาย บทบาทและทิศทาง" ไว้ 4 ประการ คือ

1. เป็นสถานที่ฝึกปฏิบัติงานครู
2. เป็นสถานที่สาธิตการจัดการศึกษาแนวใหม่
3. เป็นสถานที่วิจัยค้นคว้าวิชาชีพครูชั้นสูง
4. เป็นสถานที่ให้การศึกษาคุณบุตรกุลธิดาของชาติ

เต็มสิริ บุญสิงห์ (อ้างถึงใน ทินกร บัวหูล 2535) ได้กล่าวสรุปไว้ในวิทยานิพนธ์ เรื่อง "ห้องปฏิบัติการของสถาบันฝึกหัดครู" ว่า โรงเรียนสาธิตมีหน้าที่ 3 ฝ่ายด้วยกัน คือ

1. หน้าที่ตามความมุ่งหมายของการศึกษาชาติ
2. หน้าที่ตามสากลนิยม
3. หน้าที่และมุ่งหมายเฉพาะแต่ละโรงเรียน

กิจกรรมนักเรียน

ความเป็นมาของกิจกรรมนักเรียน

กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์ (2531) กล่าวว่า กิจกรรมนักเรียนมีมานานแล้ว ตั้งแต่สมัยกรีกและโรมันที่ปรากฏหลักฐานว่ามีการจัดกิจกรรมกีฬา ดนตรี บาลูกถา ว่ายน้ำ ขึ้นในโรงเรียนของชาวเอเธนส์และสปาร์ตา ส่วนสหรัฐอเมริกาเน้นเห็นความสำคัญของงานด้านกิจกรรมนักเรียนเมื่อต้นศตวรรษที่ 20 และมารุ่งเรืองมากในระหว่าง ค.ศ. 1920 - 1950 ทั้งนี้ เนื่องจากนักการศึกษาได้มองเห็นความสำคัญของทฤษฎีการเรียนรู้ตามแนวคิดของจอห์น ดิวอี้ (John Dewey) ที่เห็นว่าโรงเรียนมีหน้าที่ที่จะต้องจัดประสบการณ์ที่มีคุณค่าในหลาย ๆ รูปแบบให้แก่เด็ก โดยเน้นว่ากิจกรรมเป็นส่วนหนึ่งที่มีประโยชน์โดยตรงที่จะช่วยให้นักเรียนเกิดการคิดอย่างแท้จริงในทุก ๆ ด้าน คือทั้งร่างกาย จิตใจ สังคม อารมณ์ ตลอดจนทางสมอง เมื่อความคิดนี้เป็นที่ยอมรับกันอย่างแพร่หลายในวงการศึกษากิจกรรมนักเรียนจึงเป็นสิ่งที่ได้รับการสนใจและเพิ่มความสำคัญยิ่งขึ้นตามลำดับจากนักการศึกษาและโรงเรียนต่าง ๆ จนในที่สุดถือกันว่ากิจกรรมนักเรียนเป็นส่วนหนึ่งของโปรแกรมการศึกษาของนักเรียน และในปี ค.ศ. 1919 วิทยาลัยครูแห่งมหาวิทยาลัยโคลัมเบีย สหรัฐอเมริกา ก็ได้เริ่มเปิดสอนวิชากิจกรรมนอกหลักสูตรขึ้นเป็นครั้งแรก โดยมี ดร. เอลเบิร์ต เค. เฟรดเวลล์ (Dr. Elbert K. Fretwell) ซึ่งได้รับการยกย่องว่าเป็นบิดาแห่งกิจกรรมนอกหลักสูตร เป็นผู้สอน และหลังจากนั้นอีกไม่นานคือ ใน ค.ศ. 1926 หนังสือเล่มแรกเกี่ยวกับกิจกรรมนอกหลักสูตรก็ปรากฏขึ้น จากนั้นมาโรงเรียนต่าง ๆ ก็เริ่มตื่นตัวในเรื่องกิจกรรมนอกหลักสูตร หรือกิจกรรมนักเรียนที่เราากำลังกล่าวถึงนี้มากขึ้นตามลำดับ

สำหรับประเทศไทยเรานั้น ก่อนที่จะมีการสอนวิชาการศึกษาแผนใหม่ ณ วิทยาลัยวิชาการศึกษา ถนนประสานมิตร เมื่อ พ.ศ. 2497 นั้น โรงเรียนโดยทั่วไปยังไม่มีกิจกรรมนักเรียนกันอย่างแพร่หลายและจริงจัง กิจกรรมนักเรียนเท่าที่มีจัดกันอยู่บ้างตามโรงเรียนต่าง ๆ ในสมัยก่อนนั้นก็ ได้แก่ การแข่งขันกีฬา การว่ายน้ำ การแสดงละคร หรือการเล่นขับร้อง ดนตรี งานงานรื่นเริงก่อนปิดภาคเรียน เป็นต้น ซึ่งก็จัดกันนาน ๆ ครั้งตามความต้องการ หรือความเห็นของผู้บริหารโรงเรียนเสียเป็นส่วนใหญ่ การที่เป็นเช่นนั้นน่าจะเป็นเพราะเรายังไม่ได้มีการศึกษากันถึงเรื่องราวของกิจกรรมนักเรียน จึงยังไม่มีใครทราบถึงความสำคัญ หลักการ วิธีการจัด

ในเวลาต่อมาหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุดลง ระหว่างปี พ.ศ. 2490 - 2500 ซึ่งเป็นระยะที่ไทยเรา เริ่มส่งนักเรียนไปเรียนต่อต่างประเทศ โดยเฉพาะที่ประเทศสหรัฐอเมริกา เมื่อนักการศึกษาสมัยนั้นจบการศึกษาและกลับมา เริ่มสอนและเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษา แผนใหม่อันได้แก่แนวคิดของนักปรัชญาพัฒนาการ (Progressivism) ซึ่งมีจอห์น ดิวอี้ (John Dewey) เป็นผู้นำความรู้เรื่องกิจกรรมนอกหลักสูตร หรือกิจกรรมเสริมหลักสูตร หรือกิจกรรมร่วมหลักสูตร หรือกิจกรรมนักเรียนจึงเริ่มได้รับความนิยมและนำไปปฏิบัติตามจริง เรียนต่าง ๆ มากขึ้นโรงเรียนต่าง ๆ เริ่มมีการส่งมอบงานให้นักเรียนจัดกิจกรรมชนิดต่าง ๆ ขึ้นนอกเวลาเรียน เช่น จัดให้มีสถานนักเรียน จัดให้มีชุมชนต่าง ๆ ทั้งชุมชนกีฬา ศิลปวัฒนธรรมและชมรมทางวิชาการต่าง ๆ เพื่อเสริมการเรียนรู้นอกหลักสูตรให้ดียิ่งขึ้น โดยโรงเรียนให้การสนับสนุนด้านต่าง ๆ เช่น การเงิน วัสดุอุปกรณ์ ครูที่ปรึกษา เป็นต้น

ธีรภูมิ ประทุมรินทร์ (2534) กล่าวว่า ในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น ฉบับปรับปรุงใหม่ปี พ.ศ. 2533 นั้น กระทรวงศึกษาธิการกำหนดกิจกรรมนักเรียนไว้ในโครงสร้างของหลักสูตรว่าเป็นส่วนที่เสริมความรู้และประสบการณ์เพิ่มเติมจากการเรียนรายวิชาต่าง ๆ เพื่อให้รู้จักและเข้าใจตนเอง เสริมการพัฒนาบุคลิกภาพและลักษณะนิสัย ให้มีความรับผิดชอบ มีความสามัคคี มีระเบียบวินัย รู้จักช่วยเหลือผู้อื่นและรู้จักใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ มีกิจกรรมตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการได้แก่ กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี หรือยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ เป็นกิจกรรมภาคบังคับ และมีการประเมินผลการทำกิจกรรมว่า ผ่าน ไม่ผ่าน และมีผลต่อการจบหลักสูตรของผู้เรียน ผู้เรียนที่จะผ่านกิจกรรมนี้ต้องร่วมกิจกรรมด้วยเวลาไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาทั้งหมด และผ่านวัตถุประสงค์สำคัญของกิจกรรมตามที่โรงเรียนกำหนด นอกจากนี้กิจกรรมแนะแนวหรือกิจกรรมแก้ปัญหา หรือกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้ให้ใช้เวลาจัด 1 คาบต่อสัปดาห์ต่อภาค ไม่มีการประเมินผล นอกจากนี้ยังจัดให้มีกิจกรรมอิสระของผู้เรียนโดยไม่มีการประเมินผล แต่ให้นักเรียนรายงานผลการทำกิจกรรมตามโอกาสอันควร

จากหลักฐานที่นำมาแสดงไว้ข้างต้น เป็นที่เข้าใจว่า นอกจากนักเรียนจะเรียนหนังสือตามปกติแล้ว ประเทศต่าง ๆ เห็นเหมาะสมที่จะให้นักเรียนทำกิจกรรมนักเรียนควบคู่กันไปด้วย เพื่อผู้เรียนได้พัฒนาการไปครบถ้วนทุกด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและจิตใจ ลักษณะของกิจกรรมหลากหลายไปตามความจำเป็นและความต้องการของประเทศ ของโรงเรียนแต่ละยุคแต่ละสมัย

เริ่มตั้งแต่การจัดกิจกรรมในประเศกรีซและขยายออกไปสู่ประเทศอื่น ๆ ทั่วโลก ประเทศที่จัด
 ภายหลังเอาแบบอย่างของประเทศที่จัดทามา ก่อน ประเทศไทยได้แบบอย่างจากการจัดกิจกรรม
 นักเรียนในสหรัฐอเมริกา หลังจากจัดกันกว้างขวางตามโรงเรียนต่าง ๆ แล้วกระทรวงศึกษาธิการ
 เห็นประโยชน์และความสำคัญในการพัฒนาเยาวชนในชาติให้มีความเป็นคนสมบูรณ์ดีขึ้นจึงกำหนด
 ไว้ว่าหลักสูตรให้มีการจัดกิจกรรมบางประเภทที่ต้องประเมินผลทานอง ผ่าน หรือไม่ผ่านและนับ
 เป็นส่วนหนึ่งของการพิจารณาว่านักเรียนสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรหรือไม่ด้วย แม้การจัด
 กิจกรรมบางประเภทจะให้ทำกันตามอิสระและไม่ประเมินผลก็ตาม แนวโน้มที่กิจกรรมนักเรียน
 จะมีความสำคัญต่อการจัดและการบริหารกิจการนักเรียนสามารถหวังได้สูงยิ่ง ๆ ขึ้นไป
 ในประเทศไทย

ความหมายของกิจกรรมนักเรียน

กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์ (2531) กล่าวว่า กิจกรรมนักเรียน หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ
 ที่โรงเรียนสนับสนุนให้นักเรียนร่วมกันจัดขึ้นนอกเวลาเรียน และนอกเหนือจากหลักสูตรที่โรงเรียน
 กำหนดให้เรียนในเวลาปกติ ทั้งนี้ด้วยความสมัครใจของนักเรียนเอง และด้วยความช่วยเหลือ
 อำนวยความสะดวกของโรงเรียนในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้กิจกรรมแต่ละอย่างบรรลุความสำเร็จ
 ตามความมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ตัวอย่างกิจกรรมนักเรียนก็ได้แก่การดำเนินงานของสภานักเรียน
 ชมรมหรือชมรมตต่าง ๆ ที่นักเรียนตั้งขึ้นในโรงเรียน เช่น ชมรมดนตรี ชมรมกีฬา ชมรมศิลปะ
 วัฒนธรรม เป็นต้น

นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ (2534) กล่าวว่า กิจกรรมนักเรียน หมายถึง บรรดากิจกรรม
 ประกอบหรือนอกหลักสูตรทั้งหลายที่ให้การศึกษแก่นักเรียนนอกห้องเรียน จัดขึ้นโดยนักเรียน
 สมัครใจที่จะเข้าเรียนและดำเนินการเองโดยความเห็นชอบและสนับสนุนจากคณาจารย์ และ
 ไม่มีภาระให้คะแนนใด ๆ ในอันที่จะส่งเสริมให้เด็กเลื่อนชั้นหรือสำเร็จการศึกษา

วัตถุประสงค์ของกิจกรรมนักเรียน

นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ (2535) กล่าวว่า ถ้าพิจารณาวัตถุประสงค์อย่างกว้าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางก็จะมีดังต่อไปนี้ แต่อย่างไรก็ตาม วัตถุประสงค์แต่ละอย่างจะบรรลุได้ก็ต้องขึ้นอยู่กับกิจกรรมที่จัดและวิธีการจัดกิจกรรมนั้น ๆ

1. เพื่อส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย และฝึกความเป็นพลเมืองดีของชาติ
2. เพื่อให้เด็กรู้จักตนเองและบังคับตนเอง
3. เพื่อให้มีความร่วมมืออันดีต่อกัน
4. เพื่อให้เด็กเรียนรู้ได้ค้นพบความสามารถพิเศษ ความถนัด และความสนใจของตนเอง ได้ฝึกฝนและพัฒนาความสามารถนั้น ๆ ให้ดียิ่งขึ้นไปด้วย
5. เพื่อก่อให้เกิดวินัยที่ดี ส่งเสริมให้นักเรียนเคารพกฎ ข้อบังคับต่าง ๆ ในสังคม ที่ตนอยู่และวางตนได้ดีในสังคม
6. เพื่อให้นักเรียนมีความสามัคคีในหมู่คณะ รักโรงเรียน หยิ่งในเกียรติของโรงเรียนและมีขวัญดี
7. เป็นการส่งเสริมทักษะต่าง ๆ เช่น ทักษะในการเป็นผู้นำ การทำงานร่วมกันมี ความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ และเกิดความสนุกสนานที่จะได้ทำงานที่ตนเองสนใจ
8. เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูกับนักเรียน และนักเรียนกับนักเรียนเอง
9. ส่งเสริมพัฒนาการทางด้านบุคลิกภาพ มีความรับผิดชอบ และรู้จักเคารพบุคคลอื่น
10. เพื่อช่วยให้นักเรียนบรรลุสมรรถนะที่ยั่งยืนช่วยให้นักเรียนบรรลุวัตถุประสงค์ทางการศึกษาอย่างแท้จริง
11. เพื่อช่วยส่งเสริมการเรียนรู้วิชาต่าง ๆ ในหลักสูตรของนักเรียนให้ดีขึ้น
12. ช่วยให้นักเรียนได้ใช้เวลาว่างอย่างมีประโยชน์และมีประสิทธิภาพ

กระทรวงศึกษาธิการ (2533) ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของกิจกรรมนักเรียนตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดกิจกรรมในสถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ ไว้ดังนี้

1. เพื่อให้เป็นผู้มีระเบียบวินัย
2. เพื่อให้มีความจงรักภักดีต่อสถาบัน ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
3. เพื่อให้มีความเข้าใจและเลื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตย

อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

4. เพื่อให้มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่ภายในขอบเขตกฎหมาย
5. เพื่อให้มีความซื่อสัตย์สุจริตในคุณค่า ดำรงไว้และส่งเสริมเอกลักษณ์ วัฒนธรรมอันดีงาม

ของชาติไทย

6. เพื่อให้เกิดความรักและสามัคคีในหมู่คณะ
7. เพื่อส่งเสริมทักษะ ความถนัด และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
8. เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายและจิตใจและให้รู้จักใช้เวลาให้เป็นประโยชน์
9. เพื่อให้รู้จักบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมและส่งเสริมความมั่นคงของชาติ
10. เพื่อให้เป็นผู้มีคุณธรรมและจริยธรรมอันดีงาม
11. เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา

จากวัตถุประสงค์ของกิจกรรมนักเรียนทำให้เราสรุปได้ได้ว่ากิจกรรมนักเรียน

มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย เคารพในสิทธิและหน้าที่ของตน
 2. ให้นักเรียนได้ค้นพบความสามารถพิเศษ ความถนัด และความสนใจของตนเอง
 3. ให้เกิดวินัยที่ดี ส่งเสริมให้นักเรียนเคารพกฎ ข้อบังคับ และวางตนได้ดีในสังคม
 4. ให้นักเรียนมีความสามัคคีในหมู่คณะ รักจริงเรียน
 5. เป็นการส่งเสริมทักษะต่าง ๆ เช่น ทักษะในการเป็นผู้นำ การทำงานร่วมกัน
- ความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ฯลฯ
6. สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างนักเรียนกับครู และนักเรียนกับนักเรียนเอง
 7. ส่งเสริมพัฒนาการด้านบุคลิกภาพ มีความรับผิดชอบ และรู้จักเคารพบุคคลอื่น
 8. ให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา

ความจำเป็นที่ต้องจัดกิจกรรมของนักเรียน

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2535) กล่าวว่า กิจกรรมนักเรียนนับเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับนักเรียน เพื่อให้นักเรียนในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ความต้องการทางด้านจิตวิทยา การจัดกิจกรรมมีความจำเป็นเพื่อสนองความต้องการทางด้านจิตวิทยาที่เกี่ยวกับเด็ก จะเห็นได้ว่าเด็กต้องการการยอมรับเพื่อนร่วมรุ่นต้องการเป็นสมาชิกของกลุ่ม ต้องการปลดปล่อยความเหงาและเดียวดาย ต้องการเพื่อนที่มีจุดสนใจอันเดียวกัน ต้องการหาตนเองเกิดความสำคัญในหมู่เพื่อน ต้องการการทดแทนในสิ่งที่ตนขาด เช่น บางครั้งเรียนเก่งไม่ได้ก็หันมาเอาทางกีฬา ต้องการทำงานร่วมกันเป็นทีม เพื่อฝึกความเป็นประชาธิปไตยและสร้างความร่วมมือร่วมใจ ต้องการความรัก โดยเฉพาะเด็กที่พ่อแม่ไม่มีเวลาที่จะให้ความสนใจและความรัก ต้องการความสนใจและความรัก ต้องการความสำเร็จซึ่งอาจเกิดขึ้นในบางประเภทของกิจกรรม ต้องการการยกย่องชมเชย ต้องการความปลอดภัย ต้องการฝึกทางทักษะ และได้รับความรู้ในสภาพแวดล้อมที่เป็นมิตรและกันเอง การช่วยเหลือกันทางวิชาการ บรรยากาศไม่เหมือนการสอบหรือรับคำดูว่าในห้อง ความคิดจะออกมาอย่างอิสระ ความต้องการเหล่านี้จะสมปรารถนาได้มากเมื่อเด็กได้ร่วมกันปฏิบัติ

2. ดึงเอาความสนใจความกระตือรือร้นของเด็กที่ปรากฏออกมา กิจกรรมของนักเรียนถ้าหากวางแผนและดำเนินการให้ดีแล้ว จะนำนักเรียนไปสู่เป้าหมายหลายอย่าง ถึงแม้บางอย่างจะเห็นผลสำเร็จง่ายหรือบางอย่างจะเห็นผลได้ช้า แต่จะต้องมีเป้าหมายที่แท้จริงเด็กสามารถจะบรรลุได้ เช่น การมีสถานักเรียน จะทำให้เด็กเขียนธรรมนูญปกครองกันเอง มีการหาเสียงเลือกตั้ง มีการแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ในสำนักงาน และการเข้าพบกับผู้บริหาร เพื่อปรึกษาอภิปรายปัญหาของโรงเรียน

ตัวอย่างอีกประการหนึ่งที่พอจะมองเห็นได้ เด็กคนหนึ่งรู้สึกตัวว่าเรียนไม่เก่ง จึงคิดอยากจะออกจากโรงเรียน แต่เมื่อได้รับเลือกให้เป็นนักกีฬาและวิ่งเร็ว เด็กคนนั้นไม่ทราบมาก่อนว่าตนเองมีความสามารถที่จะเป็นแชมป์ในการวิ่งแข่ง แต่รู้ตนเองว่าสามารถวิ่งได้เร็ว เมื่อประสบความสำเร็จในการแข่งขัน และเป็นวีรบุรุษสำหรับเพื่อน ๆ จึงทำให้ไม่ลาออกและเป็นที่น่าสังเกตว่า เมื่อตนเป็นที่ยอมรับของเพื่อน ๆ ก็ปรับปรุงตัวทางการเรียนดีขึ้น ขวัญดีขึ้น และก็ไม่ลาออก

เด็กบางคนถูกเพื่อนชวนไปสนุกสนานทางอื่น ซึ่งไม่เป็นประโยชน์ แต่เมื่อรู้สึกว่าจะต้องไปร่วมกิจกรรมทางชุมนุมที่ตนรับผิดชอบ จึงปฏิเสธเพื่อนเพราะเห็นความสำคัญของชุมนุมมากกว่า เป็นต้น ผู้เขียนท่านหนึ่งพบว่า เด็กโดยทั่วไปที่เป็นสมาชิกของชุมนุมก็หาในวันที่มีการแข่งขัน เด็กก็มักจะมาจริงเรียนโดยไม่ขาดเลย

กิจกรรมของนักเรียนหลายประเภทที่จะดึงเอาความสนใจ ความสามารถพิเศษและความกระตือรือร้นออกมาให้เห็นชัด เช่น กิจกรรมทางหนังสือพิมพ์ วารสาร จัดนิทรรศการ ศิลปวาดเขียน กิจกรรมที่มีการประกวดแข่งขันต่าง ๆ ถึงแม้บางครั้งความเฉื่อยแหลมจะไม่ปรากฏออกมามาก แต่ ความตั้งใจและกระตือรือร้นที่จะกระทำงานปรากฏออกมาให้เห็นชัด

อย่างไรก็ตาม กิจกรรมพิเศษต่าง ๆ จะมีคุณสมบัติที่จะทำให้เด็กแสดงความกระตือรือร้นออกมาให้เห็นได้ก็ต่อเมื่อ

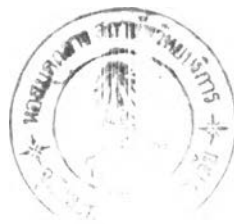
2.1 ต้องให้มีอิสระในการเลือกทำ ไม่ควรมีการบังคับให้ทำเพราะกิจกรรมเหล่านี้ไม่ใช่การศึกษาในชั้นเรียน เด็กจะทำโดยความสมัครใจ เด็กขี้อาย ใจ และมีความรู้สึกทางอารมณ์สูงควรได้รับการสนับสนุนให้ร่วม แล้วอาจจะทำในสิ่งที่สร้างสรรค์ออกมาให้เราแปลกใจ

2.2 ในการทำกิจกรรม เด็กที่รู้สึกว่าจะไม่รับผิดชอบควรได้รับความช่วยเหลือให้ตระหนักว่าสิ่งนั้นเป็นของ ๆ เด็ก และเด็กดำเนินการเอง เด็กจะได้รับผิดชอบเอง สนุกสนานกันเอง เช่น แผนกอิสระสื่อสารมวลชนให้นิสิตดำเนินการและรับผิดชอบเรื่องการจัดโรงอาหารของนิสิตเอง เป็นต้น

3. ใช้เวลาว่างให้มีคุณค่าและเกิดประโยชน์ กิจกรรมของนักเรียนจะทำให้เด็กรู้ถึงการใช้เวลาว่างให้มีคุณค่าและเกิดประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม ดังจะเห็นจากเป้าหมายที่เกิดขึ้น คือ

3.1 ไม่ตั้งตนเป็นผู้ต่อต้านสังคมหรือประหัตถิคิดต่อสังคม เมื่อเด็กมีกิจกรรมที่ตนสนใจร่วมกับเพื่อนปฏิบัติและมีผู้แนะนำอย่างดี เด็กก็จะหันมาทำสิ่งที่ เป็นประโยชน์ เช่น เด็กที่สนใจงานด้านแกะสลัก ก็มักจะทำและหันมาคุยกับเพื่อนเกี่ยวกับงานของตน (ข้อนี้ต้องพึงระวังเกี่ยวกับค่านิยมของเราบางประการ เพราะการต่อต้านสังคมบางอย่างก็ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมมาก เช่น เดินขบวนต่อต้านการรั้งสินค้าที่ขมหรือ การเดินขบวนเพื่อปราบคอรัปชั่น)

3.2 ได้พบกับบุคคลซึ่งมีความสนใจเหมือน ๆ กันและจากเพื่อนช่วยปลุกให้เกิดความสนใจใหม่ ๆ ขึ้น เด็กจะคุยกันและสร้างสัมพันธ์ภาพแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เกิดจุดสนใจต่าง ๆ ขึ้นมาก

เช่น เด็กวัยรุ่นที่สนใจงานเรื่องการเจริญเติบโตในร่างกาย ก็จะทำเข้าร่วมกลุ่มกันมาศึกษาแนวทางการบริหาร หรือการเพาะกายให้มีร่างกายสมบูรณ์ โดยการศึกษาจากตำราและผู้รู้

3.3 กิจกรรมนักเรียนบางวัย อาจอาจหาให้เด็กได้พบสิ่งที่มีค่าต่อชีวิตในภายหลัง เช่น ความรักในดนตรี ทำให้เล่นดนตรีเป็น การสะสมแสตมป์ เหรียญสมัยต่าง ๆ การทำสวนครัว เลี้ยงกล้วยไม้ เหล่านี้จะประกอบอาชีพชีวิต ภายหลังจากสมบูรณ์ หรืออาจดำเนินอาชีพตามที่ตนสนใจปฏิบัติเมื่อตอนเป็นเด็ก

3.4 สร้างมิตรภาพระหว่างเด็กด้วยกันและระหว่างเด็กกับครูที่แน่นแฟ้นยิ่งขึ้นเด็กที่สนใจงานสิ่งเดียวกันมักจะหาเวลาคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนามิตรภาพ การที่เด็กได้ร่วมรับผิดชอบช่วยเหลือกิจกรรมที่ทำด้วยกัน จะทำให้เด็กรักกันมากขึ้นถึงแม้จะออกจากโรงเรียนไปแล้วก็ตาม วิชาครูที่เช่นเดียวกัน ความสัมพันธ์ในห้องเรียนจะเกิดขึ้นยากเพราะมีความเครียดและเป็นทางการ แต่ถ้าครูเข้าร่วมกิจกรรมบางอย่างกับเด็ก ทำให้เด็กมีโอกาสคุยสังสรรค์กันแบบไม่เป็นทางการ จะช่วยทำให้เกิดมิตรภาพและความเข้าใจซึ่งกันและกันดีขึ้น ทั้งนี้ต้องพึงระวังบางประการที่เกี่ยวกับจรรยาบรรณ และวัฒนธรรมบางอย่างของไทยที่เป็นอุปสรรคอยู่บ้าง

3.5 เพื่อพัฒนาความเป็นผู้นำ กิจกรรมของนักเรียนซึ่งอยู่นอกหลักสูตรจะช่วยพัฒนาความเป็นผู้นำของนักเรียนได้ดีกว่าในชั้นเรียน ข้อพึงระวังมีอยู่ว่าอาจารย์หรือครูที่ปรึกษาทุกคนจะต้องระลึกว่าขณะที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับกิจกรรมนั้น ตนเองไม่ได้ทำหน้าที่สอน ต้องให้โอกาสเด็กแสดงไม่ว่าใครแสดงเองเสียหมดเด็กต้องได้มีโอกาสนำกันเอง เด็กมีโอกาสนำเลือกและประกอบกิจกรรมเพื่อฝึกฝนตนเอง (ข้อนี้ส่วนมากครูซึ่งเป็นผู้มีประสบการณ์สูงกว่ามักจะไม่ค่อยปล่อยให้เด็กทำเองเพราะความกลัวผิดพลาด ซึ่งไม่ถูกต้องนัก) ถ้าครูเข้าไปเกี่ยวข้องมากเกินไป สภาพของกิจกรรมก็คงไม่แตกต่างจากการเรียนในชั้น ถ้าเด็กได้ทำกันเองเด็กจะรู้สึกว่าตนได้ทำงานให้กับเพื่อนมากกว่าการทำกับครูซึ่งตัวครูที่ปรึกษาเองไม่จำเป็นต้องพัฒนาอีกแล้วในด้านนี้ นอกจากเด็กต้องการความช่วยเหลือบางประการ ซึ่งครูก็ควรให้ แต่ระวังอย่าให้กระทบกระทั่งจนถึงความเป็นผู้นำของเด็ก

ประเภทของกิจกรรมนักเรียน

กิจกรรมนักเรียนแบ่งได้เป็นหลายประเภท ซึ่งมีผู้กล่าวไว้มากมาย ดังนี้

ภิญโญ สาร (อ้างถึงใน นิคม ไชยศรีพรหม 2527) กล่าวว่า กิจกรรมนักเรียนที่นิยมจัดกันตามโรงเรียนต่าง ๆ มี ดังนี้

1. สภานักเรียน (student council)
2. ชุมนุมหรือชมรม (clubs)
3. วารสาร (publications)
4. การจัดนิทรรศการทางศิลปะต่าง ๆ (art-exhibition)
5. การแสดงละคร (drama)
6. การแสดงดนตรี (music)
7. การลูกเสือและยุวกาชาด (the boy-scout and the red cross)
8. การทัศนจาร (sight-seeing excursion)

กระทรวงศึกษาธิการ (2533) ได้กำหนดประเภทของกิจกรรมนักเรียน ที่โรงเรียนควรจัดตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดกิจกรรมในสถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ ได้เสนอแนะไว้ดังนี้

1. กิจกรรมส่งเสริมอาชีพ
2. กิจกรรมส่งเสริมการเกษตร
3. กิจกรรมส่งเสริมอุตสาหกรรม
4. กิจกรรมส่งเสริมการสหกรณ์
5. กิจกรรมส่งเสริมศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม
6. กิจกรรมส่งเสริมใช้สินค้าไทย
7. กิจกรรมการใช้ห้องสมุด
8. กิจกรรมวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตร
9. กิจกรรมกีฬา

10. กิจกรรมนันทนาการ
 11. กิจกรรมอนุรักษ์ศิลปกรรมและสิ่งแวดล้อม
 12. กิจกรรมทัศนศึกษา
 13. กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ผู้บำเพ็ญประโยชน์ และรักษาดินแดน
- นอกจากนี้ ได้มีการจัดกิจกรรม อีสาระเพื่อให้นักเรียนเลือกปฏิบัติเป็นรายบุคคล

หรือรายกลุ่ม ตามความถนัดและความสนใจ

เอกชัย กี่สุขพันธ์ (ช่างถึงาน นิคม วิทยศรีพรหม 2527) กล่าวว่า ประเภทของกิจกรรมนักเรียนแบ่งได้เป็นด้าน คือ

- 1 ด้านวิชาการ
- 2 ด้านกีฬา
- 3 ด้านบำเพ็ญประโยชน์
- 4 ด้านนันทนาการ
- 5 ด้านศิลปวัฒนธรรม
- 6 ด้านสิ่งพิมพ์
- 7 ด้านบริหารและปกครอง

นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ (2535) กล่าวว่า กิจกรรมต่าง ๆ ของนักเรียนมีความแตกต่างกันในด้านจุดมุ่งหมาย ขอบเขต ระยะเวลา ขบวนการจัดและผลที่เกิดขึ้นเราอาจจำแนกประเภทอย่างกว้าง ๆ เพื่อประโยชน์ของการวางแผนจัดกิจกรรมขึ้นในโรงเรียนได้เป็น 6 ประเภทด้วยกันคือ

1. กิจกรรมที่จะช่วยส่งเสริมโครงการสอนในชั้นเรียน ได้แก่ ชุมนุมทางวิชาการต่าง ๆ เช่น ชุมนุมคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ชุมนุมทางภาษา ชุมนุมสังคมศึกษา เป็นต้น ส่วนชุมนุมสัมพันธ์ต่างประเทศ ชุมนุมถ่ายรูป ชุมนุมเหล่านี้อาจไม่เกี่ยวข้องกับวิชาใดวิชาหนึ่งเพียงวิชาเดียวในชั้นแต่อาจเกี่ยวข้องกับหลายหมวดวิชาด้วยกัน ชุมนุมต่าง ๆ เหล่านี้เกี่ยวข้องกับอยู่กับการดำรงชีวิตและหน้าที่ ตลอดจนความต้องการและความสนใจของเด็ก

2. กิจกรรมที่จะช่วยพัฒนาความสนใจเฉพาะและความสามารถพิเศษ กิจกรรมนอกหลักสูตรของนักเรียนประเภทนี้มีจุดมุ่งหมายให้นักเรียนได้ค้นหาหรือพัฒนาความสนใจและความสามารถพิเศษของตนเอง ซึ่งมักจะไม่มีเกี่ยวข้องกับเนื้อหาวิชาที่เรียนโดยตรง เช่น ชุมนุมการละคอน ชุมนุมรณรงค์ หนังสือพิมพ์โรงเรียน หนังสือประจำปี 4-H clubs ชุมนุมดนตรี และ ชุมนุมงานอดิเรกต่าง ๆ

3. กิจกรรมที่เป็นบริการภายในต่อโรงเรียน กิจกรรมประเภทนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาตนเอง บริการส่วนรวม และเพื่อความสนุกสนานของตนเอง ได้แก่ สภานักเรียน กรรมการนักเรียนกลุ่มช่วยเหลือในเรื่องสวัสดิศึกษา และการจราจร กลุ่มจัดสวัสดิการนักเรียน กลุ่มต้อนรับผู้มาเยี่ยมโรงเรียน กลุ่มบริการและรักษาโรงอาหาร กลุ่มพัฒนาบริเวณโรงเรียน กลุ่มประชาธิปไตยโรงเรียน ฯลฯ

4. กิจกรรมที่พัฒนาทางด้านจิตใจและศีลธรรม กิจกรรมประเภทนี้ได้แก่ ยูวกาชาด ลูกเสือ แคมป์ไฟ

5. กิจกรรมทางสังคมและสันตนาการ กิจกรรมประเภทนี้จัดขึ้นเพื่อพัฒนาการอยู่ร่วมกันการเข้าสังคม และการพักผ่อนหย่อนใจ ได้แก่กิจกรรมทบปะสังสรรค์ การร่ววง กีฬา การขับปิคนิก

6. กิจกรรมทางด้านกีฬา กิจกรรมทางด้านกีฬาถือว่ามีความสำคัญในการสร้างในหมู่พวกให้เด็กสมานสามัคคี และมีจิตใจเป็นนักกีฬา มีใจกว้าง รู้จักเสียสละ รู้จักการให้อภัย ได้แก่ ชุมนุมทางด้านกีฬาต่าง ๆ เช่น ชุมนุมบาสเกตบอล ชุมนุมแบดมินตัน เทนนิส ฟุตบอล ตะกร้อ ห่วงยาง เนตบอล การจัดอาจจัดเป็นชุมนุมหรือแบ่งสี อย่างไรก็ตามกิจกรรมประเภทนี้ควรมีการวางแผนงานและวัตถุประสงค์ให้ดีครูพลศึกษาจะมีบทบาทมากในกิจกรรมประเภทนี้

กิจกรรมนักเรียนนั้นแบ่งได้เป็นหลายประเภท ซึ่งแต่ละประเภทก็มีวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างเสริมประสบการณ์ของนักเรียน พัฒนาบุคลิกภาพ ตลอดจนปลูกฝังลักษณะความเป็นพลเมืองดี ของนักเรียน สำหรับกิจกรรมนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้น เอกซัย ที่สุพรรณ (อ้างถึงใน นิคม ๖ชยศรีพรหม 2527) กล่าวว่า เด็กนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา มีลักษณะของเด็กวัยรุ่น มีการจับกลุ่มเป็นหมู่พวกอยากรู้อยากลองของใหม่ ๆ ที่ใหม่เลย บางคนอาจมีพฤติกรรมก้าวร้าว บางคนอาจจะชอบเก็บตัวบางคนอาจจะชอบแสดงออกสภาพอารมณ์และจิตใจของเด็กวัยนี้ไม่มั่นคงไม่แน่นอนอ่อนไหวง่ายกล่าวกันว่า วัยนี้เป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิตเพราะ

เด็ก เริ่มมีการเปลี่ยนแปลง ทั้งทางร่างกายและจิตใจอย่างมาก กิจกรรมนักเรียนในระดับนี้ จึงมีส่วนสำคัญเป็นอย่างมากที่จะช่วยเสริมพัฒนาการของเด็กให้เป็นไปตามแนวทางที่โรงเรียนและสังคมต้องการได้

วณี ปัทมลิขิตสกุล (2511) ได้ทำการวิจัยเรื่องการสำรวจความสนใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมเสริมหลักสูตรในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างประชากรที่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงปีที่ 5 จำนวน 600 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า

โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร 2 ประเภทคือ สภานักเรียนและชุมนุมกิจกรรมต่างๆ เช่น ชุมนุมทางวิชาการ ชุมนุมผู้บำเพ็ญประโยชน์ ชุมนุมหนังสือพิมพ์ เป็นต้น ชุมนุมต่าง ๆ ดำเนินงานโดยคณะกรรมการของชุมนุมและสมาชิกทุกคน โดยมีครูอาจารย์เป็นที่ปรึกษา นักเรียนเข้าเป็นสมาชิกชุมนุมต่างๆได้ตามความสนใจ แต่จะเป็นสมาชิกได้เทอมละเพียง 1 ชุมนุมเท่านั้น

พูนศิริ เจริญพันธ์ (2515) ได้ทำการวิจัยเรื่องการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในโรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัยนั้น จัดขึ้นเป็นจำนวนมาก มีนักเรียนที่เป็นสมาชิกของชุมนุมเรียงตามลำดับ ดังนี้คือ ชุมนุมภาษาไทย ชุมนุมภาษาอังกฤษ ชุมนุมดนตรี ชุมนุมพลศึกษา ชุมนุมสังคมศึกษา ชุมนุมศิลปศึกษา ชุมนุมห้องสมุด การร้องเพลง การไปศึกษานอกสถานที่ ชุมนุมกีฬา ชุมนุมวิทยาศาสตร์ ชุมนุมคณิตศาสตร์ ชุมนุมหนังสือพิมพ์ สภานักเรียน ชุมนุมปาฐกถาและโต้วาที ชุมนุมความรู้ทั่วไป ชุมนุมถ่ายรูป ชุมนุมบำเพ็ญประโยชน์ ชุมนุมละคร ชุมนุมบ้านเยาวชน ชุมนุมยุวทูต และชุมนุมว่ายน้ำ

สุภาพ สัตยานันท์ (2517) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นของนักเรียนสตรีวิทยา ที่มีต่อกิจกรรมเสริมหลักสูตร" โดยผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงปีที่ 5 จำนวน 300 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า กิจกรรมที่จัดในโรงเรียนสตรีวิทยามีชุมนุมทางวิชาการ ชุมนุมที่เกี่ยวกับการบริการสังคม นิทรรศการ การอภิปราย การศึกษานอกสถานที่ การเชิญผู้ทรงคุณวุฒิมาบรรยาย สภานักเรียน และการทำหนังสือพิมพ์โรงเรียน ผู้ริเริ่มและดำเนินการจัดกิจกรรม คือ ครูและนักเรียน โดยจัดกิจกรรมในวันหยุด ระยะเวลาในการจัดไม่แน่นอน

อัญชลี สุคนธา (2519) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมเสริมหลักสูตรของนักเรียนโรงเรียนวัดบวรนิเวศน์" โดยสุ่มตัวอย่างประชากรจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 250 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผลการวิจัยปรากฏว่า โรงเรียนวัดบวรนิเวศน์ได้มีการจัดกิจกรรม 2 ประเภท คือ ชุมนุมทางวิชาการและสถานักเรียน ชุมนุมที่นักเรียนสนใจมากที่สุดได้แก่ ชุมนุมสังคมศึกษาและชุมนุมวิทยาศาสตร์ การจัดกิจกรรมที่นักเรียนสนใจมากที่สุดคือ การจัดทัศนศึกษาออกสถานที่ รองลงมาคือการจัดฉายภาพยนตร์

นิตยา เบื้องนุช (2519) ได้ทำการวิจัยเรื่อง เจตคติของอาจารย์ใหญ่ ครูและนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาที่มีต่อกิจกรรมเสริมหลักสูตร ภาควิชาการ พบว่า กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่จัดขึ้นในโรงเรียนภาคกลางได้แก่ กิจกรรมด้านการกีฬา ศาสนาและด้านสังคม กิจกรรมที่นักเรียนนิยมเข้าร่วมคือ กิจกรรมทางด้านศาสนา กีฬา สุขภาพอนามัย การบำเพ็ญประโยชน์ และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสังคม

ขั้นตอนการดำเนินงานกิจกรรมนักเรียน

เสริมวิทย์ สุภเมธี (2531) กล่าวว่าในการดำเนินงานกิจกรรมนักเรียนนั้นควรทำตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับกิจกรรม ถ้ายังไม่เคยจัดมาก่อน ควรจะศึกษาแนวการจัดวิธีจัด จากสถานศึกษาอื่นก่อน แต่ถ้าได้เคยจัดแล้ว ต้องศึกษาดูว่ามีปัญหาที่ยังแก้ไขไม่ตก หรือแก้ไขแล้วยังไม่ดีขึ้นเพียงพอ เช่น กิจกรรมมาจัดแล้วสนองความต้องการของนักเรียนมากน้อยเพียงใด กิจกรรมมาดีเท่าไร เพราะความกดดันของคนกลุ่มน้อย หรือจัดตามความต้องการของคน 2 - 3 คน เป็นต้น

2. วางโครงการ และจัดทำปฏิทินตลอดปี

1. กำหนดหน้าที่ และความรับผิดชอบ และวิธีดำเนินงานของหน่วยกิจกรรมที่จัดขึ้น

2. ช่วยเหลือ แนะนำ ควบคุมการดำเนินงานกิจกรรม

3. วางแผนการประเมินผลการดำเนินงาน

4. แก้ไขปรับปรุงการดำเนินงาน

ข้อควรคำนึงงานการจัดกิจกรรม

เสริมวิทย์ สุภเมธี (2531) กล่าวว่า ในการจัดกิจกรรมนักเรียนควรคำนึงถึงสิ่งต่าง ๆ ดังนี้

1. ทำอย่างไรนักเรียนส่วนใหญ่จึงจะมาร่วม และมีจำนวนเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ
2. การประสานงานของโปรแกรม ควรจะได้รับการประเมินผลและปรับปรุงเป็นระยะเพื่อให้ปรับปรุงสะดวกขึ้น
3. หาครูที่ปรึกษาที่มีความชำนาญมาร่วมงาน
4. ลดความยุ่งยากเกี่ยวกับกำหนดเวลาในการทำกิจกรรมให้น้อยลง
5. การหาเงิน และการใช้เงินควรเป็นไปอย่างถูกต้อง และมีหลักฐาน

ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมนักเรียน

เสริมวิทย์ สุภเมธี (2531) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมนักเรียน ควรยึดหลักการดังนี้

1. จะต้องยึดหลักประชาธิปไตย คือการเคารพถือสิทธิปัญญาความคิดเห็นของผู้อื่น โดยเฉพาะเด็กที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ครูเป็นเพียงผู้แนะแนวทางเท่านั้น ไม่มีสิทธิ์ สั่งการ บังคับ หรือตามใจตนเอง

2. นักเรียนแต่ละคน ควรทำกิจกรรมที่ตนสนใจ และถนัดที่สุดเท่านั้น ไม่ควรทำกิจกรรมหลายอย่าง เพราะผลงานจะไม่เกิด หรือไม่สำเร็จ

3. การทำกิจกรรมควรจะต้องถือ การพัฒนาของผู้จัดมากกว่าผลงานที่สำเร็จออกมา
4. กิจกรรมไม่ควรเน้นที่ระเบียบข้อบังคับ ควรยึดถือวินัยทางจิตใจมากกว่า
5. นักเรียนควรมีบทบาทในกิจกรรมมากที่สุด
6. กิจกรรมนักเรียนควรคำนึงถึงประโยชน์ที่เด็กได้รับมากที่สุด

ทองสุข รัตนตรีวงศ์ (2506) ได้ทำการวิจัย เรื่องที่เกี่ยวกับการดำเนินงานกิจกรรมเสริมหลักสูตรในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายนั้นปรากฏว่า

1. ความร่วมมือ ครูใหญ่ส่วนมากให้ความสนับสนุนและสนใจในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรมากพอสมควร เพราะต่างคนก็มุ่งที่จะให้การเรียนการสอน ตลอดจนถึงชื่อเสียงของโรงเรียนของตนได้วิวัฒนาการให้เท่าเทียมกับการเปลี่ยนแปลงของโลก แต่บางโรงเรียนก็ยังไม่ตื่นตัวเท่าที่ควร จะเห็นได้ว่าการจัดและดำเนินงานกิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นความคิดของอาจารย์ใหญ่เป็น

ส่วนมาก ที่นักเรียนและครูร่วมกันคิดขึ้นมาเป็นจำนวนรองลงมา อย่างไรก็ตามในด้านของความร่วมมือนั้น อาจารย์ย้ำให้ความร่วมมืออย่างดีที่สุด

ครูและอาจารย์ทุกคนในโรงเรียนส่วนมากให้ความสำคัญยังมองว่าครูเพียงพอนักเรียนเป็นจำนวนมากเห็นว่า การดำเนินงานของชุมชนนั้นยังไม่ได้ผลเท่าที่ควร เพราะยังขาดความร่วมมือและความสนใจจากครู ครูจะเข้าร่วมให้คำปรึกษาและช่วยเหลือนักเรียนก็ต่อเมื่อนักเรียนเชิญเท่านั้น

นักเรียนส่วนใหญ่เข้าร่วมและสนใจในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรด้วยความเต็มใจ แต่ส่วนมากยังไม่ค่อยเข้าใจ และไม่มีความชำนาญในการจัดกิจกรรม การดำเนินงานของชุมชนต่าง ๆ ดำเนินไปด้วยดีและได้ผล ทั้งนี้เป็นเพราะได้รับความร่วมมือจากนักเรียนเป็นอย่างดี และนักเรียนมักจะเข้าร่วมกิจกรรมตามที่ตนถนัด ผู้ปกครองให้ความสำคัญดีพอใจ

2. การดำเนินงาน การดำเนินงานของคณะกรรมการชุมชนหรือกลุ่มกิจกรรมนั้น ดำเนินไปโดยคณะกรรมการชุมชน การเลือกตั้งประธานชุมชน และกรรมการอื่น ๆ หากกันอย่างมีแบบแผนแต่ก็มีปัญหาบ้างคือปรากฏว่า การเลือกตั้งกรรมการ มีการเล่นพรรคเล่นพวกกันบ้าง การช่วยเหลือทำงานของชุมชนนั้นนักเรียนทำตามหน้าที่ของตนดี ตามหลักประชาธิปไตย คือช่วยกันทำงานและแสดงความคิดเห็นดี ครูที่ร่วมกิจกรรมมักจะขอความร่วมมือจากเพื่อนครูด้วยกัน มากกว่าขอความช่วยเหลือจากอาจารย์ใหญ่ หรือจากวิทยากร

3. เวลาในการจัดกิจกรรม ส่วนใหญ่จัดหลังจากเลิกเรียนแล้ว

4. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเท่าที่ทำอยู่ ครูส่วนมากมีความคิดเห็นว่าเป็นระดับพอดี

การบริหารกิจกรรมนักเรียน

ผู้กล่าวเกี่ยวกับการบริหารกิจกรรมนักเรียนมีจำนวนน้อย ซึ่งส่วนใหญ่มักจะให้นิยามว่าการบริหารกิจกรรมนักเรียนก็คือการบริหารการศึกษาที่มุ่งเพื่อตัวนักเรียน เป็นสำคัญดังนั้นจึงสรุปความหมายของการบริหารกิจกรรมนักเรียนโดยยึดหลักการบริหารการศึกษาและการบริหารกิจการนักเรียนพอจะสรุปได้ดังนี้

การบริหารกิจกรรมนักเรียน หมายถึง การกิจอันหนึ่งงานการบริหารกิจการนักเรียนที่มุ่งจัดขึ้นเพื่อสนองความต้องการความสนใจของนักเรียนซึ่งส่งผลให้การศึกษาที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้นโดยประกอบด้วย วัตถุประสงค์ นโยบายการบริหารกิจกรรมนักเรียน โครงสร้างการบริหารโรงเรียน การดำเนินการ การติดตามและประเมินผลการจัดกิจกรรม

ประคิษฐ์ ฮวบเจริญ (2526) กล่าวว่าหน้าที่ทางการบริหารก็คือ การจัดการทำให้เข้าถึงวัตถุประสงค์ของกิจกรรมการดำเนินงานให้เป็นไปแบบประชาธิปไตย จะบังเกิดผลดีที่สุด เพราะทุกฝ่ายมีส่วนทำงานร่วมกัน การจัดการต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ ขนาดของโรงเรียน ขอบข่ายของกิจกรรม ลักษณะธรรมชาติของเด็ก แต่อย่างไรก็ตาม งานจะต้องเป็นงานที่ได้รับความร่วมมือกัน มีวิธีทำงานที่ดีเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ

คำว่า การจัดการนั้นหมายถึง กระบวนการรวบรวมคน วัสดุ วิธีดำเนินงาน ความคิด ข้อเท็จจริง เข้าด้วยกันแล้วจัดทำให้เป็นระเบียบเรียบร้อย

Robert Edward Hagerty (1971) ได้ทำการวิจัยเรื่องการสำรวจโปรแกรมการจัดกิจกรรมนักเรียนในโรงเรียนมัธยมต้น รัฐมิชิแกน โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะสำรวจรูปแบบของการจัดโปรแกรมกิจกรรมนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นและศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการจัดโปรแกรมเหล่านั้นตัวแปรต่าง ๆ ที่ต้องการศึกษาได้แก่วัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรม การจัดและการบริหารกิจกรรมนักเรียน บทบาทของสภานักเรียน พฤติกรรมของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมนักเรียน วิธีการประเมินผล การจัดทำรายกิจกรรม และโปรแกรมการจัดค่ายพักแรมของบประมาณโรงเรียน ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงพรรณนา และใช้แบบสอบถามรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างประชากรที่เป็นครูใหญ่ จำนวน 192 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า

1. ผู้บริหารใหม่ เข้าใจหรือ"มียอมรับวัตถุประสงค์ประสงค์ของการจัดโปรแกรมกิจกรรมนักเรียนในด้านที่เกี่ยวกับทัศนคติของนักเรียน ความต้องการของนักเรียน และการมีบทบาทของนักเรียนในการจัดโปรแกรมกิจกรรมนักเรียน
2. ผู้บริหารจะครอบคลุมกิจกรรมการบริหารจัดการโปรแกรมกิจกรรมนักเรียนในด้านต่าง ๆ เช่น ประเภทของกิจกรรมที่จะจัดขึ้น การจัดหาสถานที่ อุปกรณ์ต่าง ๆ การวางแผนขยาย การเลือกอาจารย์ที่ปรึกษาและการประเมินผลกิจกรรมนักเรียน
3. คณะกรรมการโรงเรียนและศึกษาธิการสนับสนุนการจัดโปรแกรมกิจกรรมนักเรียนอย่างไรก็ตามผลการวิจัยแสดงว่า นอกจากโปรแกรมทางด้านการศึกษาแล้ว กิจกรรมอื่น ๆ ใด ๆ หนึ่งจะไม่ได้รับการสนับสนุนหรือความสนใจเท่าที่ควรในด้านการจัด เวลาการจ่าย เงินพิเศษหรือการซื้ออุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ไม่ได้รับการสนับสนุน
4. สถานักเรียนไม่มีโอกาสที่มีส่วนรับผิดชอบในเรื่องสำคัญ ๆ หลาย ๆ ด้าน เช่น การเงิน การจัดกิจกรรมของชุมชนและการเสนอแนะ เรื่องการลดปริมาณของกิจกรรมบางประเภท
5. นักเรียนที่ความร่วมมือดี ไม่มีปฏิกิริยาต่อต้านการจัดกิจกรรม
6. การประเมินผลโปรแกรมการจัดกิจกรรมนักเรียนไม่ได้ผล ทั้งนี้เพราะขาดนโยบายที่แน่นอนและไม่มีการและกระบวนการประเมินผลอย่างเป็นทางการ

William Charles Dufee (1978) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษาโปรแกรมกิจกรรมนักเรียนที่จัดขึ้นในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายแห่งรัฐโอกลาโฮมา" โดยมุ่งที่จะศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมในปัจจุบัน และลักษณะสำคัญของโปรแกรม นอกจากนั้นยังมุ่งที่จะวิเคราะห์และเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ใหญ่ ครู และนักเรียนเกี่ยวกับคุณภาพและปัญหาที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมนักเรียน และต้องการทราบความคิดเห็นของอาจารย์ใหญ่เกี่ยวกับบริการของสมาคมกิจกรรมโรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งรัฐโอกลาโฮมาด้วย

ผู้วิจัยใช้เทคนิคการสำรวจเพื่อเก็บข้อมูลจากโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในรัฐโอกลาโฮมาจำนวน 80 แห่ง ใช้แบบสอบถามครูใหญ่ จำนวน 63 คน ครู 192 คน และนักเรียน 199 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า

1. โรงเรียนที่มีนักเรียนเกินกว่า 500 คน ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมนักเรียนต่าง ๆ ตามที่ได้เสนอไว้มากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก

2. อาจารย์ที่ปรึกษา เป็นจำนวนมากที่มีต่อการเตรียมตัวอย่างเพียงพอในด้านการจัด และการประเมินผลโปรแกรมกิจกรรมนักเรียน

3. นักเรียนมีความพอ जानกิจกรรมที่จัดขึ้นน้อยกว่าครูใหญ่และครู นักเรียนเป็นจำนวนมากมีความกังวลกับปัญหากิจกรรมนักเรียนในด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรม การผูกขาดตำแหน่งผู้นำกิจกรรมความล้มเหลวของสภานักเรียน การจัดสรรรับส่งนักเรียนก่อนเข้าเรียนและหลังโรงเรียนเลิกแล้ว ปัญหาการจัดตารางกิจกรรม การเลือกแม่พี่ ผู้นำเชียร์ และค่าวิชาชีพจ่ายส่วนตัวในการร่วมกิจกรรม

4. อาจารย์ใหญ่ค่อนข้างจะประเมินผลการจัดกิจกรรมนักเรียน สูงกว่านักเรียน มีครูใหญ่เป็นจำนวนมากไม่ให้ความสำคัญร่วมมือในการจัดกิจกรรมนักเรียน โดยมีได้ทำโปรแกรมกิจกรรมที่นักเรียนเสนอว่าสำเนาโปรแกรมของโรงเรียน

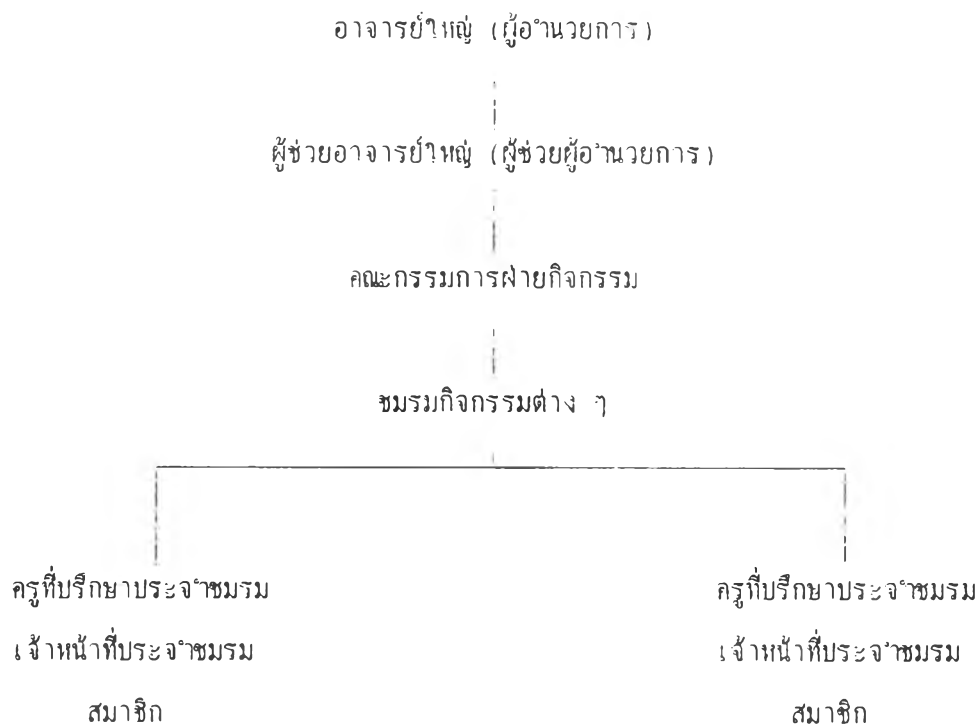
5. อาจารย์ใหญ่ประเมินผลการบริการของสมาคมกิจกรรมโรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งรัฐโอกลาโฮมาไปทางบวก อย่างไรก็ตามครูใหญ่ได้เสนอความคิดว่าบริการของสมาคมควรจะเพิ่มมากขึ้นอีกโดยเฉพาะอย่างยิ่งสมาคมควรจะจัดทำแนวทางในการประเมินผลกิจกรรม และจัดเอกสารต่าง ๆ ให้มากยิ่งขึ้นอีก

สายงานในการบริหารกิจกรรมนักเรียน

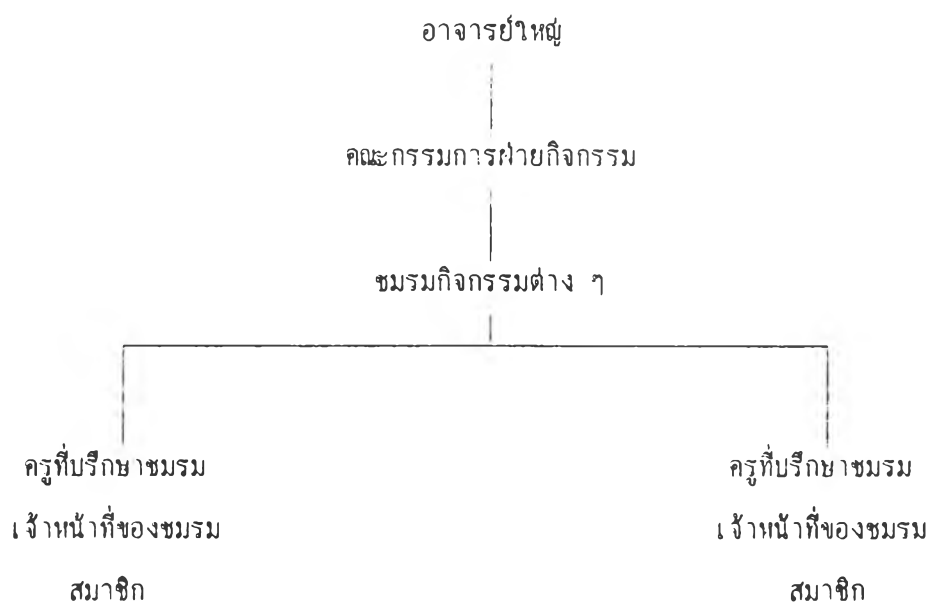
ประดิษฐ์ ฮวบเจริญ (2526) กล่าวว่า การที่นักเรียนจะดำเนินกิจกรรมนั้น จะต้องมีความสายงานและแผนการดำเนินงานไว้ให้ปรากฏชัด หัวหน้าสถานศึกษาเป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่สุดในการวางโปรแกรมกิจกรรม แต่ในสถานศึกษาใหญ่ ๆ ที่ผู้บริหารมีภาระมาก อาจมอบหมายผู้มีหน้าที่ชั้นรอง ๆ ลงไปปฏิบัติแทนตนได้

ตัวอย่างของสายการดำเนินงาน

สถานศึกษาที่มีนักเรียนจำนวนมาก

สถานศึกษาที่มีนักเรียนไม่มาก

ได้รับผิดชอบตามสายงาน

ประดิษฐ์ ฮวบเจริญ (2526) กล่าวว่า รับผิดชอบหน้าที่หัวหน้าสถานศึกษาจะต้องรับผิดชอบงานทั้งหมดของสถานศึกษา ถ้าจะมอบหมายให้บุคลากรแทน ต้องพิจารณาความเหมาะสม ความสามารถ ความเต็มใจที่จะทำงาน และภาระที่คนแทน จะทำการสอนตามปกติด้วย จึงได้กำหนดคุณสมบัติของผู้รับหน้าที่ฝ่ายกิจกรรม และครูที่ปรึกษาชมรมกิจกรรม ดังนี้

คุณสมบัติของผู้รับหน้าที่ฝ่ายกิจกรรม

1. ทำงานร่วมกับครู และนักเรียนได้ดี
2. เป็นที่เคารพนับถือของนักเรียน
3. เต็มใจจะทำงาน
4. สามารถให้ความช่วยเหลือ และให้คำแนะนำ แก่ครูที่ปรึกษาชมรมต่าง ๆ ได้ดี
5. รู้นโยบายของสถานศึกษา เรื่องกิจกรรมร่วมหลักสูตร
6. นิเทศครูที่ปรึกษาชมรมอื่น ๆ ได้
7. มีจิตวิทยาในการติดต่อประสานงานกับผู้ใหญ่ได้ดี

คุณสมบัติของครูที่ปรึกษาชมรมกิจกรรม

1. มีความรู้หรือประสบการณ์ในเรื่องของชมรม
2. มีความเข้าใจ เป็นมิตร และยินดีทำงานร่วมกับนักเรียนนักศึกษา
3. มีอารมณ์มั่นคง
4. มีความสุขุมรอบคอบ
5. ทำคนเป็นแบบอย่างที่ดี

นอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการ (2528) ได้กำหนดภาระกิจงานการดำเนินงานกิจกรรมนักเรียนของผู้บริหาร หัวหน้าหมวดกิจกรรม ครูที่ปรึกษา และนักเรียน ไว้ในคู่มือการจัดกิจกรรมนักเรียนระดับมัธยมศึกษา แก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 4 พ.ศ. 2528 ดังนี้

งานของผู้บริหาร

1. กำหนดนโยบายของโรงเรียนในการจัดกิจกรรมไว้แน่ชัด
2. กำหนดระเบียบการจัดกิจกรรมนักเรียน

3. วางแผนงานกิจกรรมนักเรียนโดยรวบรวมข้อมูล และศึกษาสภาพความพร้อมของโรงเรียนด้าน บุคลากร สถานที่ อุปกรณ์ งบประมาณ
4. ตัดสินใจเลือกเปิดกิจกรรมตามความพร้อม
5. รายงานการจัดกิจกรรมนักเรียนประเภทต่าง ๆ และการจัดชุมนุมต่าง ๆ ในแต่ละภาคเรียนให้ เจ้าสังกัดทราบ
6. ส่งยกเลิกระยะกิจกรรม หรือชุมนุมต่าง ๆ ที่เห็นว่าก่อให้เกิดปัญหาหรือไม่เหมาะสมหรือมีการกระทำที่อาจนำมาซึ่งอันตรายต่อความมั่นคงของชาติ
7. จัดระบบงานหรือรูปองค์กรของสายบริหารงานกิจกรรม
8. กำหนดขอบข่ายหน้าที่ความรับผิดชอบของหัวหน้าหมวดกิจกรรมและครูกิจกรรมให้ชัดเจน
9. รวบรวมความคิดเห็น ข้อเสนอแนะของทุกฝ่าย เพื่อประเมินผลการจัดกิจกรรม และนำไปสู่การปรับปรุงงานต่อไป

งานของหัวหน้าหมวดกิจกรรม

1. ช่วยหัวหน้าสถานศึกษาในการจัดทำแผนงานและโครงการกิจกรรม
2. ร่วมกับครูที่ปรึกษากิจกรรมกำหนดคุณสมบัติของผู้จะ เลือกเรียนกิจกรรมนั้น ๆ
3. ควบคุมดูแล เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมนักเรียนเป็นไปตามเป้าหมายและระเบียบแบบแผนของทางราชการ
4. จัดทำโครงการงบประมาณรายจ่ายให้หมวดกิจกรรม
5. วิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ ในการดำเนินการจัดกิจกรรม เพื่อหาแนวทางปรับปรุงและแก้ไขปัญหานั้น ๆ
6. เป็นที่ปรึกษาของครูกิจกรรมในการดำเนินการจัดกิจกรรม
7. นิเทศการปฏิบัติงาน การใช้วัสดุอุปกรณ์ของครูกิจกรรม
8. จัดหาอุปกรณ์สำหรับใช้ในการปฏิบัติกิจกรรม
9. ติดต่อประสานงานด้านกิจกรรมกับข้าราชการครูทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา
10. เสนอความเห็นต่อหัวหน้าสถานศึกษาในกรณีเห็นควรยกเลิกกิจกรรม
11. ประเมินผลงานการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรมเสนอต่อหัวหน้าสถานศึกษาทุกปลายภาคเรียน

งานของครูที่ปรึกษากิจกรรม

1. รับผิดชอบการดำเนินการจัดกิจกรรม
2. จัดทำระเบียบข้อบังคับของแต่ละกิจกรรม
3. ประชาสัมพันธ์ให้นักเรียนเข้าใจความมุ่งหมายและแนวการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรม
4. ดำเนินการรับสมัครสมาชิก
5. จัดประชุมปฐมฤกษ์แก่สมาชิก
6. ร่วมกับคณะกรรมการดำเนินการ (นักเรียน) จัดทำแผนปฏิบัติงานและกำหนดโครงการต่าง ๆ ของแต่ละกิจกรรมหรือชุมชน
7. จัดทำปฏิทินปฏิบัติงาน
8. ควบคุมกิจกรรมให้เป็นไปตามปฏิทินปฏิบัติงานของแต่ละกิจกรรม
9. ปรับปรุงให้สมาชิกได้พัฒนาตามนโยบายของโรงเรียน
10. ช่วยเหลือเป็นที่ปรึกษาและร่วมทำกิจกรรมกับสมาชิกอย่างใกล้ชิด
11. ประสานงานกับครู - อาจารย์ในโรงเรียน ครูที่ปรึกษากิจกรรมกับหัวหน้าหมวดกิจกรรมเพื่อให้กิจกรรมดำเนินไปด้วยความราบรื่น
12. ประเมินผลการดำเนินกิจกรรมของสมาชิกทุกครั้งและทุกสิ้นภาคเรียนเพื่อปรับปรุง
13. รายงานการประเมินผลต่อหัวหน้าสถานศึกษา

งานของนักเรียน

1. ดำเนินการเลือกตั้งกรรมการดำเนินงาน ภายใต้คำแนะนำของครูที่ปรึกษากิจกรรม
2. ประชุมวางแผนและกำหนดโครงการที่จะทำในแต่ละภาคเรียน
3. จัดทำปฏิทินปฏิบัติงาน
4. ดำเนินงานและร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม
5. ประสานงานกับครูที่ปรึกษากิจกรรมหัวหน้าหมวดกิจกรรมครูที่ปรึกษากิจกรรมอื่น ๆ
6. จัดให้มีการแสดงผลงานของกิจกรรมที่ดำเนินการอยู่
7. ประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรมให้ครูที่ปรึกษากิจกรรมทราบเพื่อปรับปรุงและพัฒนาให้

การประเมินผลกิจกรรมนักเรียน

กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์ (2531) กล่าวว่า การประเมินผลกิจกรรมนักเรียนมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้เพื่อเปรียบเทียบผลสำเร็จของกิจกรรมตามความจำเป็นจริงกับจุดประสงค์ที่วางไว้ ทั้งนี้เพื่อจะได้สนับสนุนและปรับปรุงกิจกรรมนั้น ๆ ให้ดีขึ้น ในการประเมินผลกิจกรรมนักเรียนนั้น แฟรงคลิน เอ มิลเลอร์ และคณะ (Franklin A. Miller and others 1956) ได้เสนอหลักการประเมินผลกิจกรรมที่สำคัญ 8 ประการ ดังนี้

1. การประเมินผลกิจกรรมนักเรียน เป็นส่วนหนึ่งของการประเมินคุณภาพการเรียนการสอน
2. จะต้องประเมินองค์ประกอบทุกเรื่องของกิจกรรมนักเรียน
3. บุคคลที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายจะต้องมีส่วนร่วมในการประเมิน
4. การประเมินผลจะต้องใช้วิธีการหลาย ๆ อย่างทั้งที่เป็นแบบแผนและไม่เป็นแบบแผน
5. การประเมินผลจะต้องให้เป็นปรนัยมากที่สุด
6. ข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลจะต้องนำมาจัดและวิเคราะห์เพื่อหาข้อสรุปและจัดทำข้อเสนอแนะ
7. ผลการประเมินผลจะต้องเก็บรักษา และนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงงานกิจกรรมนักศึกษาให้ดีขึ้นอยู่เสมอ
8. การประเมินผลกิจกรรมนักเรียน เป็นกระบวนการต่อเนื่องที่จะต้องกระทำอยู่ตลอดเวลาเป็นระยะมีซ้ำทำเพียงครั้งเดียว เมื่อสิ้นปีการศึกษา

เอกชัย กี่สุพันธ์ (อ้างถึงใน นิคม ราชศรีพรหม 2527) กล่าวว่า ในการประเมินผลกิจกรรมนักเรียนได้กล่าวถึงลักษณะการประเมินผล หลักในการประเมินผล วิธีการประเมินผล เกณฑ์การประเมินผลและองค์ประกอบในการประเมินผล กิจกรรมนักเรียนไว้ดังนี้

1. การประเมินผลเมื่อกิจกรรมนั้น ๆ ได้เสร็จสิ้นแล้ว (Summative Evaluation) เป็นการประเมินผลเมื่อกิจกรรมนั้น ๆ ได้ปฏิบัติเสร็จแล้ว ข้อมูลต่างๆ ที่จะได้จากการประเมินแบบนี้จะใช้ประโยชน์สำหรับการปรับปรุงการทำการกิจกรรมลักษณะเดียวกันในครั้งต่อไป กิจกรรมที่ใช้วิธีการประเมินแบบนี้มักจะเป็นกิจกรรมที่จัดประจำปีหรือประจำปีภาค เช่น กิจกรรมค่ายพักแรม กิจกรรมรับน้องใหม่ กิจกรรมค่ายอาสาพัฒนา เป็นต้น

2. การประเมินผลขณะที่ปฏิบัติกิจกรรม (Formative Evaluation) เป็นการประเมินผลขณะที่มีการปฏิบัติกิจกรรมไปด้วย คือ การประเมินเป็นระยะ ๆ ตลอดเวลาเพื่อมาผลการประเมินมาปรับปรุงการดำเนินงานได้เลย กิจกรรมที่จะใช้วิธีประเมินแบบนี้มักจะเป็นกิจกรรมที่มีความต่อเนื่องในการจัดระยะยาว เช่น กิจกรรมการจัดแข่งขันกีฬาที่ต้องใช้ระยะเวลาเป็นเดือน กิจกรรมการสอนเสริมวิชาต่าง ๆ เป็นต้น

วิธีการประเมินผลกิจกรรมนักเรียน

กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์ (2531) กล่าวว่า การประเมินผลกิจกรรมนักเรียนอาจใช้วิธีการต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. การใช้แบบสอบถาม
2. การบันทึกจากการสังเกต
3. การใช้สังคมมิติ (Sociometric)
4. การจัดอภิปรายต่าง ๆ
5. การสัมภาษณ์
6. การเยี่ยมชมกิจกรรมต่าง ๆ ของนักเรียนทั้งในสถาบันเดียวและต่างสถาบัน และนอกจากนี้ยังได้กำหนดเกณฑ์ในการประเมินผลกิจกรรมนักเรียนไว้ดังนี้

เกณฑ์ในการประเมินผลกิจกรรมนักเรียน

การประเมินผลกิจกรรมนักเรียนอาจมีเกณฑ์ต่าง ๆ สำหรับเป็นแนวทางการประเมินผลดังนี้

1. กิจกรรมนักเรียนนั้นตอบสนองต่อความต้องการและความสนใจของนักเรียนเพียงใด
2. กิจกรรมนักเรียนนั้นมีความเหมาะสมกับระดับชั้น วัย และเพศของนักเรียนเพียงใด
3. กิจกรรมนักเรียนนั้นมีส่วนเสริมการเรียนการสอนตามหลักสูตรมากน้อยเพียงใด
4. การเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียนมากน้อยเพียงใด
5. ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองให้ความสนับสนุนกิจกรรมนักเรียนมากน้อยเพียงใด
6. กิจกรรมนักเรียนนั้นได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพียงใด
7. กิจกรรมนักเรียนนั้นส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของนักเรียนเพียงใด
8. กิจกรรมนักเรียนมีส่วนพัฒนาความเป็นผู้นำ ผู้ตามที่ดี ตลอดจนความรับผิดชอบในการ

การทำงาน of นักเรียนเพียงใด

9. กิจกรรมนักเรียนนั้นเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่นเพียงใด
10. กิจกรรมนักเรียนนั้นมีส่วนเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง ครู นักเรียน และชุมชนเพียงใด และกำหนดองค์ประกอบในการประเมินผล ดังนี้

องค์ประกอบในการประเมินผล

การประเมินผลการจัดกิจกรรมนักเรียนแต่ละประเภทย่อมมีความแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมนั้น ๆ เช่น การประเมินผลการจัดกิจกรรมของชุมชนต่าง ๆ การประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษา หรือคณะกรรมการนักเรียน การประเมินผลการจัดดนตรี เป็นต้น อย่างไรก็ตาม การประเมินผลอาจประเมินองค์ประกอบได้ 4 ด้าน ดังนี้

1. นโยบายและวัตถุประสงค์ของโรงเรียนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมนักเรียน
2. การวางแผนการจัดกิจกรรมของนักเรียน
3. การจัดกิจกรรมของนักเรียน
4. การประเมินผลการจัดกิจกรรมของนักเรียนแต่ละประเภท

อรวรรณ เวทยะเวทิน (อ้างถึงใน กาญจนา ศรีกาหสินธุ์ 2533) กล่าวว่า ในการประเมินผลการจัดกิจกรรมนักเรียน ซึ่งได้ทำการวิจัยเรื่อง เจตคติของอาจารย์ใหญ่ ครู และนักเรียนระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนรัฐบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีต่อการจัดกิจกรรมนักเรียน ได้เสนอแนะว่า การจัดกิจกรรมควรวางแผนโครงการและแผนงานไว้ล่วงหน้าทุกครั้ง ต้องให้ผู้ร่วมงานได้เข้าร่วมในจุดมุ่งหมาย และรับผิดชอบในงาน และควรได้มีการประเมินผลงานหลังจากการจัดกิจกรรมทุกครั้ง

การประเมินผลเป็นการรวบรวมข้อเท็จจริง การสรุปลงความเห็นตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียนที่ได้วางไว้ การปรับปรุงหรือการทำให้ดีขึ้น จะมีขึ้นได้ต่อเมื่อมีการลงความเห็น และให้ข้อเสนอแนะโดยอาศัยข้อมูลที่รวบรวมมาได้ ดังนั้นในการจัดกิจกรรมนักเรียนจึงต้องมีการประเมินผลทุกครั้งทั้งนี้เพื่อ

1. รับทราบผลความสำเร็จหรือความก้าวหน้าในการทำกิจกรรม
2. หาข้อดีข้อเสีย
3. เพื่อปรับปรุงการจัดกิจกรรมให้ดีขึ้นและก้าวหน้ายิ่งขึ้น

ปัญหาในการจัดกิจกรรมนักเรียน

กาญจนา ศรีกาหลินธุ์ (2533) กล่าวว่า กิจกรรมนักเรียนทุกประเภทได้รับการยกย่องว่าให้ประโยชน์แก่โรงเรียนและนักเรียนอย่างมาก แต่ในการจัดการงานด้านนี้ก็ปรากฏว่ามีปัญหาอยู่มากเช่นเดียวกัน ซึ่งโรงเรียนแต่ละแห่งอาจประสบแตกต่างกันไปตามสภาพของโรงเรียน อย่างไรก็ตามเมื่อกล่าวโดยรวม ๆ แล้ว Neil เห็นว่าปัญหาในการจัดกิจกรรมนักเรียนมีอยู่ดังนี้

1. การส่งเสริมกิจกรรมนักเรียนนั้น ถ้ายังส่งเสริมมาก ผลกระทบในเรื่องระเบียบและงานประจำที่ยังมีมากขึ้นตามความจำเป็น เช่น จะเห็นว่า กิจกรรมที่หาความยุ่งยากให้กับตารางสอนที่จัดไว้เรียบร้อยแล้วอยู่บ่อย ๆ ย่อมทำให้เกิดการต่อต้านจากฝ่ายนักเรียน และยังอาจทำให้คณะครูอาจารย์รู้สึกอึดอัดอีกด้วย โดยเฉพาะครูที่สอนวิชาที่มีลักษณะต่อเนื่องกันใบเรื้อย ๆ เช่น วิชาคณิตศาสตร์หรือวิชาภาษาปัจจุบัน รวมไปถึงครูที่ต้องเสียชั่วโมงสอนวิชาเดียวหนึ่งของตนไปหลายครั้งในแต่ละปี
2. เด็กบางคนอาจเข้าไปเกี่ยวข้องกับกิจกรรมนักเรียนมากเกินไป จนทำให้เสียการเรียน ผลที่ตามมาคือทำให้ผู้ปกครองและครูเกิดความเป็นห่วงและกังวลใจ ที่เกิดเช่นนี้อาจจะเป็นในรูปการเข้าไปเกี่ยวข้องกับตามธรรมดา ๆ กับหลาย ๆ กิจกรรม หรืออาจจะเป็นลักษณะที่นักเรียนเข้าไปรับภาระการแสดงงานการแข่งอย่างใดอย่างหนึ่งเสียทั้งหมดทุกอย่างตลอดช่วง ครึ่งก่อนเทอมหรือให้ความเอาใจใส่ในเรื่องการเรียนและเรื่องอื่น ๆ ได้เพียงเล็กน้อยเท่านั้น
3. นักเรียนบางคนก็กลายเป็นดาวของโรงเรียน หรือเป็นดาราฟุตบอลอาจจะได้รับความสนใจจากคนอื่นมากเกินไป และอาจกลายเป็นผู้สร้างปัญหาด้านวินัยให้เกิดขึ้นในห้องเรียนได้ง่าย ๆ
4. ครูบางคนอาจเข้าไปรวมงานด้านนี้มากเกินไปจนกระทั่งไม่มีเวลาไปส่งงานในหน้าที่ปรกติของตน เช่น บางครั้งมีการกึ่งชั้น หรือละเลยการตรวจแก้คะแนนสมุดงานของนักเรียน
5. อาจเกิดความขัดแย้งในกลุ่มครูเกี่ยวกับการใช้สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น การใช้สนามกีฬาหรือโรงฝึกพล และอาจมีการแข่งขันกันในการดึงเอานักเรียนบางคนที่มีความสามารถสูง (ซึ่งดูเหมือนว่าทำอะไรแล้วจะดูดีไปเสียทุกอย่าง) ให้มาช่วยทำงานต่าง ๆ ให้
6. การใช้จ่ายพาหนะซึ่งปรกติโรงเรียนก็มีน้อยหรือไม่มีเลยอยู่แล้ว อาจมีปัญหาด้านขัดแย้ง หรืออาจกลายเป็นอุปสรรคทำให้ไม่อาจจัดกิจกรรมที่ดีมีประโยชน์นอกโรงเรียนได้

7. ปัญหาด้านการเงินซึ่งต้องอาศัยเงินจำนวนมากก็มักจะเกิดขึ้นเสมอในกิจกรรมต่างๆ โดยเฉพาะในบางกิจกรรมที่ต้องอาศัยเงินสิ้นเปลืองมาก เช่น กิจกรรมการเดินทางไปยังต่างอำเภอต่างจังหวัด หรือต่างประเทศ กิจกรรมเกี่ยวกับงานการกุศลต่างๆ และงานการแสดงละคร (ที่ต้องจัดหาฉากและจัดซื้อเครื่องแต่งตัวละคร ซึ่งมีราคาแพง) เป็นต้น

8. อาจมีปัญหากว่าผู้ปกครองบางคนไม่มีเงินพอที่จะสนับสนุนบุตรหลานของตนให้เข้าร่วมกิจกรรมใดสิ่ง ๆ ที่ก็ทราบดีว่าบุตรหลานของตนจะได้รับประโยชน์อย่างมาก เช่น เด็กบางคนมีความสามารถสูงพอที่จะร่วมกิจกรรมการแลกเปลี่ยนสภาพศึกษากับเด็กจากต่างประเทศ แต่มีความยากอาจไม่มีเงินพอที่จะสนับสนุนบุตรของตน เป็นต้น

ส่วน Gorton (อ้างถึงใน ภาณุจนา ศรีกาหสินธุ์ 2533) ได้พูดถึงปัญหาสำคัญในการจัดกิจกรรมไว้ว่ามี 2 ประเภท

1. ปัญหาสำคัญทั่ว ๆ ไป
2. ปัญหาที่เกิดเฉพาะในแต่ละกิจกรรม

ส่วนปัญหาใหญ่ ๆ ทั่วไปก็ได้แก่

1. ปัญหาการขาดแคลนผู้ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษากิจกรรมที่มีคุณภาพและสนใจ ซึ่งเป็นเรื่องหาได้ยาก เพราะครูส่วนใหญ่ที่เข้ามาทำการสอนในโรงเรียนก็มักไม่มีความรู้ในเรื่องนี้และไม่เคยสนใจมาก่อน นอกจากนี้ก็มีปัญหาว่าผู้ที่มีความรู้ความสามารถหรือแม้แต่ครูธรรมดาที่ไม่สนใจจะทำงานนี้ เพราะต้องเสียเวลามากและงานก็หนักกว่าคนอื่นโดยที่มักไม่มีการตอบแทนอย่างเหมาะสมทั้งในด้านการเงิน ความดีความชอบ หรือเกียรติยศชื่อเสียง หรือแม้แต่ความเห็นอกเห็นใจจากครูคนอื่น ๆ และโดยเฉพาะจากฝ่ายผู้บริหาร

2. ปัญหานักเรียนไม่สนใจเข้าร่วมกิจกรรม กับนักเรียนอีกฝ่ายหนึ่งเข้าร่วมกิจกรรมมากเกินไป ในหลาย ๆ โรงเรียนปรากฏว่านักเรียนสมัครเข้าร่วมกิจกรรมเป็นส่วนน้อย ส่วนใหญ่จะไม่ยอมเข้าร่วม ทางฝ่ายโรงเรียนและครูที่ปรึกษาก็มักจะอ้างแต่ว่านักเรียนไม่สนใจหาสาเหตุว่าเป็นเพราะอะไร ที่จริงการที่นักเรียนไม่ยอมเข้าร่วมกิจกรรมนั้นมีสาเหตุมากมาย เช่น ไม่รู้ว่าจะโรงเรียนจัดกิจกรรม, ไม่รู้ตารางกิจกรรมที่แน่นอน, การจัดตารางกิจกรรมไม่เหมาะสมนักเรียนเข้าร่วมด้วยไม่ได้ บางกิจกรรมไม่น่าสนใจกิจกรรมมีจำนวนจำกัดเกินไป, กำหนดคุณสมบัติการเป็นสมาชิกที่สูงหรือเข้มงวดเกินไป ขาดความเข้าใจในคุณค่าที่จะได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม ไม่รู้ว่าจะไปสมัครกับใคร ที่ไหน ครูที่ปรึกษามีหน้าที่ เชิญชวน เพื่อให้นักเรียนกระตือรือร้น ดังนี้ เป็นต้น

ส่วนปัญหานักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมมากเกินไป อาจจะมีเป็น 2 แบบ แบบหนึ่งมีนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมหลายชนิดเกินไป ทำให้ไม่มีเวลาสนใจการเรียนวิชาอื่น ๆ กับนักเรียนได้รับตำแหน่งหัวหน้ากิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือ 2 - 3 อย่าง และทุ่มเททุกสิ่งทุกอย่างให้กับงานกิจกรรมมากเกินไป ก็ทำให้เสียการเรียนเรื่องอื่น ๆ ได้ นับเป็นปัญหาอีกรูปแบบหนึ่ง ที่ทางโรงเรียนจะต้องคอยดูแล แก้ไข

3. ปัญหาเกี่ยวกับการสนับสนุนด้านการเงิน เรามักจะพบกันอยู่เสมอว่า แม้ว่าโรงเรียนจะเห็นว่ากิจกรรมนักเรียนเป็นส่วนหนึ่งของประสบการณ์การศึกษาของนักเรียน แต่ถ้าเมื่อใดที่มีปัญหาการเงินขาดแคลน ผู้บริหารก็จะตัดงานกิจกรรมนักเรียนออกก่อนอยู่เสมอ ซึ่งดูเหมือนว่างานส่วนลึกของหัวใจ ผู้บริหารนั้นยังคิดว่างานด้านนี้เป็นงานนอกหลักสูตรซึ่งมีความสำคัญน้อย ปัญหาต่อมาก็คือปัจจุบันราคาสินค้า และบริการต่าง ๆ ก็มีราคาสูงขึ้นในขณะที่เดียวกันค่าของเงินก็ลดลงเป็นอันมากอีกด้วย ทำให้งบประมาณด้านกิจกรรมนักเรียนขาดแคลนอยู่เสมอ ซึ่งนับเป็นปัญหาสำคัญมากอีกอย่างหนึ่ง

นอกจากนี้ Gortn ก็ได้กล่าวถึงปัญหาอีกชนิดหนึ่งที่เกิดอยู่ในการดำเนินการของแต่ละกิจกรรม เช่น ในชมรมกีฬาฟุตบอล ก็จะมีปัญหาการขาดน้ำใจนักกีฬา เช่น การที่คนดูไม่ยอมแพ้เมื่อทีมนักกีฬาของตนพ่ายแพ้ในการแข่งขัน ทำให้เกิดการชกต่อยทำร้ายกัน ซึ่งเป็นปัญหาใหญ่มากควรได้รับการดูแลด้วยการจัดอบรมและป้องกันตลอดจนการแก้ไขเหตุการณ์ให้ดีขึ้นด้วย

ปัญหาในการบริหารกิจกรรมนักเรียน

สมศักดิ์ ศรีมาโรจน์ (อ้างถึงใน กาญจนาศรีภาพสินธุ์ 2533) ได้รวบรวมปัญหาการบริหารกิจกรรมนักเรียนไว้หลายข้อดังต่อไปนี้

ในการบริหารกิจกรรมนักเรียนนั้นมีปัญหาสำคัญ ๆ ที่ผู้รับผิดชอบควรสังวรไว้ดังนี้ คือ

1. โรงเรียนไม่เข้าใจธรรมชาติและจุดประสงค์ของการจัดกิจกรรม แต่จัดขึ้นเพราะเห็นโรงเรียนอื่นจัด

2. ผู้บริหารขาดความเชื่อในความสามารถของนักเรียน ในการวางแผนในการตัดสินใจ และความรับผิดชอบ

3. การเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียนใหม่ทั่วถึง เพราะถูกจำกัดโดยผลการเรียนและเศรษฐกิจของนักเรียน
4. กิจกรรมที่ทำเป็นการแข่งขันเน้นการแข่งขัน ซึ่งทำให้เกิดผลทางวินัยโดยเฉพาอย่างยิ่งกิจกรรมกีฬา
5. องค์การหรือกิจกรรมภายนอก ปับบังคับให้จัดกิจกรรมถ้าจริงเรียนใหม่จัดจะดูคตาหน้าว่ามาให้ความร่วมมือ
6. กิจกรรมบางอย่างไม่ได้รับความร่วมมือจากชุมชน หรือทำให้ผู้ปกครองเดือดร้อน
7. กิจกรรมที่จัดไม่สัมพันธ์กับหลักสูตร และไม่ส่งเสริมหลักสูตร
8. ขาดการประเมินผลกิจกรรมตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้
9. ผู้รับผิดชอบขาดความรู้ ทักษะ และประสบการณ์หรือมุ่งประโยชน์อย่างอื่นเช่น ชื่อเสียง การค้า หรือความดีความชอบจากผู้บริหารเป็นพิเศษมากกว่าที่จะมุ่งสร้างประโยชน์ให้เกิดแก่นักเรียน
10. ครูอาจารย์ไม่ค่อยให้ความสำคัญเพราะถือว่าเป็นการเพิ่มภาระให้แก่อน
11. งบประมาณสถานที่ อุปกรณ์และที่ปรึกษากิจกรรมมีไม่เพียงพอ
12. กิจกรรมบางอย่างอาจมีการเมืองเข้าแทรกแซง

อัมพร ศิลารังยี (2515) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร สังคมศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนสาธิต โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาถึงการดำเนินงานประเภทกิจกรรมการร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมศึกษาของครูสังคมศึกษาและนักเรียนโรงเรียนสาธิตและความคิดเห็นทัศนคติรวมทั้งข้อเสนอในการจัดกิจกรรม รวมทั้งเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและนักเรียนที่มีต่อการดำเนินงานจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลจากครูสังคมศึกษาจำนวน 23 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 600 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า

ครูและนักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาสังคมศึกษา ตลอดจนเห็นความสำคัญและคุณค่าของการร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมศึกษา มีการปรับปรุงการดำเนินงานจัดกิจกรรมในระดับปานกลางและสม่ำเสมอทุก ๆ ฝ่ายให้ความสำคัญในการจัดกิจกรรมดีพอสมควร กิจกรรมที่นิยมจัดมากที่สุดได้แก่ชุมนุมสังคมศึกษาโดยวิชาชีพห้องสมุด เป็นเครื่องมือช่วยการเรียนการสอน ผู้วิจัยพบว่า ครูมีความพอใจในผลการจัดกิจกรรมและยังต้องการปรับปรุงต่อไป ในด้านการร่วมกิจกรรมของ

นักเรียน พบว่านักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อครู เข้าใจและเห็นประโยชน์ในการร่วมกิจกรรม และเห็นว่าควรจัดกิจกรรมในโอกาสที่สำคัญ ๆ นักเรียนร่วมกิจกรรมการจัดนิทรรศการบ่อยครั้งที่สุด ทั้งครู และนักเรียนเห็นว่าปัญหาที่สำคัญในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมศึกษา ได้แก่ เวลาในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมศึกษามีน้อยเกินไป และเสนอแนะให้เพิ่มเวลาอุปกรณ์การเงิน รวมทั้งการปรับปรุงสถานที่จัดกิจกรรมให้สะดวกยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยได้แสดงความคิดเห็นว่า การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมศึกษาที่มีประสิทธิภาพนั้น ครู นักเรียน รวมทั้งผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ จะต้องเข้าใจวัตถุประสงค์ เห็นความสำคัญของการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมศึกษา ตลอดจนร่วมกันวางแผนล่วงหน้าในการจัดกิจกรรมอย่างมีระเบียบก่อน จึงจะส่งเสริมความร่วมมือของทุกฝ่ายได้อย่างเต็มที่ รวมทั้งควรมีการติดตามผลงานโดยสม่ำเสมอ นอกจากนี้ ครูและนักเรียนควรปรับปรุงในด้านความรู้และประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้มากขึ้นและควรรักษาขอบพร้อมของผลงานที่จัดขึ้นแล้วนั้น ปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมศึกษาต่อไป

ศิริวรรณ ยวดยิ่ง (2534) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนสาธิตระดับมัธยมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการบริหาร และปัญหาและอุปสรรค ในการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนสาธิต สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย สรุปว่า ด้านการจัดกิจกรรมนักเรียน ทั้งผู้บริหารและอาจารย์ เห็นว่าสภาพการบริหารกิจการนักเรียนในด้านนี้อยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับดังนี้ ผู้บริหารโรงเรียนให้ความสำคัญและสนับสนุนในการจัดกิจกรรมของนักเรียน โรงเรียนจัดให้มีกิจกรรมเสริมหลักสูตร เช่นการจัดนิทรรศการทางวิชาการ การจัดแข่งขันกีฬา การจัดการแสดง ฯลฯ กิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นตอบสนองความต้องการ ความถนัดและความสามารถของนักเรียน ในการจัดกิจกรรมแต่ละด้านมีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ โรงเรียนจัดอาจารย์ที่ปรึกษาได้เหมาะสมกับแต่ละกิจกรรมเพื่ออำนวยความสะดวกช่วยเหลือแก่นักเรียน โรงเรียนจัดกิจกรรมได้เหมาะสมกับสถานการณ์ สภาพเศรษฐกิจ และสังคมของนักเรียน ในการจัดกิจกรรมนักเรียนแต่ละครั้งโรงเรียนได้จัดให้มีการประเมินผลไว้เพื่อพิจารณาหรือปรับปรุงแก้ไข นักเรียนให้ความสำคัญและเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้น อาจารย์ ในโรงเรียนมีความสนใจและให้ความสำคัญในการจัดกิจกรรมของนักเรียน โรงเรียนได้เชิญบุคลากรและบุคคลภายนอกให้

เข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมของนักเรียน สถานທີ່ทำจัดกิจกรรมเหมาะสมและได้อภิปรายผลและข้อเสนอแนะถึงสภาพ ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารกิจการนักเรียน ด้านการจัดกิจกรรมฯ ดังนี้

สภาพการบริหาร ผลการวิจัยปรากฏว่า ทั้งผู้บริหารและอาจารย์เห็นสอดคล้องกันว่า โรงเรียนได้ปฏิบัติด้านการจัดกิจกรรมดีอยู่แล้ว การวิจัยพบว่า เรื่องที่โรงเรียนปฏิบัติมากที่สุด คือ ผู้บริหารให้ความสำคัญ และสนับสนุนในการจัดกิจกรรมนักเรียน จึงเป็นที่น่ายินดี รวมทั้งการจัดอาจารย์ที่ปรึกษาที่จัดได้เหมาะสม อาจารย์ในโรงเรียนให้ความสนใจและร่วมมือ สถานี่จัดเหมาะสม มีการประเมินผลเพื่อแก้ไขปรับปรุง แต่ผลการวิจัยก็พบว่า สภาพการจัดกิจกรรมนักเรียนมีผลกระทบต่อเวลาเรียน ซึ่งทั้งผู้บริหารและอาจารย์เห็นว่าอยู่ในระดับมาก จึงควรหาวิธีการที่จะทำให้เกิดผลกระทบน้อยที่สุด อาจใช้วิธีข้อเสนอแนะของ กาญจนา ศรีภาหสินธุ์ (2531 : 488) โดยจัดเวลาสำหรับกิจกรรมนักเรียนลงในตารางเรียนใหญ่ของโรงเรียนได้เลย และรับฟังความคิดเห็นของครูและนักเรียนในเรื่องนี้ด้วย

ปัญหาและอุปสรรคด้านการจัดกิจกรรม จากการวิจัยพบว่า ครอบคลุมแล้วมีปัญหาลงอยู่ในระดับน้อย เช่น กิจกรรมมากเกินไป ทำให้กระทบกระเทือนเวลาเรียนของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยด้านสภาพการจัดกิจกรรม ดังนั้น ผู้บริหารจึงควรให้ความสนใจในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในเรื่องนี้ให้มาก ปัญหาอีกประการคือ นักเรียนไม่สามารถอยู่ร่วมกิจกรรมภายหลังเลิกเรียน น่าจะเนื่องมาจากการคมนาคมในกรุงเทพฯ ใช้เวลามากในการเดินทางทำให้นักเรียนที่บ้านไกลห่างจากโรงเรียนไม่สามารถร่วมกิจกรรมได้เต็มที่ ดังนั้นจึงควรที่จะพิจารณาเรื่องเวลาในการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมและหาโอกาสพบปะหรือร่วมปรึกษาหารือผู้ปกครองเพื่อเข้าใจ ให้ความร่วมมือ และดูแลนักเรียน